

846/1917 j. l. 8.

AZ ÉRMELLÉKI REF.
EGYHÁZMEGYE

1917. évi április hó 3. napján Székelyhidon

tartott rendes közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

Nyomatott: Brünner Adolf könyvnyomdájában Székelyhidon

AZ ÉRMELLÉKI REF.
EGYHÁZMEGYE

1917. évi április hó 3. napján Székelyhidon
tartott rendes közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

AZ ÉRMELLÉKI REF. EGYHÁZMEGYE
1917. évi április hó 3-ik napján Székelyhídon
tartott rendes közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE

Jelen voltak :

Végh József esperes és dr. Babós János egyházmegyei
gondnok elnöklete alatt:

a) tanács bírák :

Lelkésziek :

Bányay László
Lengyel Pál
Jakab József
Kiss Sándor

Világiak :

Konrád László
Magyary Miklós

b) Tisztviselők :

Egyházmegyei főjegyző: Szabó Zoltán
„ aljegyző: Bodor Pál
„ számvevő: Bányay László
„ ügyész: dr. Gulácsi Sándor

Orsz. lelkészi nyugd. int. pénztárnok: Kalmár István.

c) Az egyházak képviselőiben :

Albis: Kalas István I.
Almosd: Székelyhídy Béla I.
Apátkeresztur: Csuka Ferencz I.

- Asszonyvására :
- 5 Bagamér : Bányay László l. Karsai Lajos g.
Bályok : Kalmár István l.
Berettyószéplak :
Bihardiószeg : Fias Kálmán l.
Biharfélegyháza :
- 10 Biharvajda :
Csokoly : Simon Imre l.
Erábrány :
Éradony :
Érbogyoszló : Jakab József l., Herman József l.
- 15 Érkeserü : S. Nagy József l.
Érköbölkut :
Érmihályfalva ; Végh József esperes, Konrád László pr.
Érolaszi : Dajka István l.
Érsemjén :
- 20 Értarcsa :
Gálospetri :
Hegyközszentimre :
Hegyközszentmiklós : Sillye Gábor l., Balázs József g.
Kiskereki : Lengyel Pál l.
- 25 Kokad : Bodor Pál l. Karcza Antal g.
Kóly : Kovács László l.
Magyarkécz :
Margitta : Balogh Ferenc l.
Micske :
- 30 Monospetri :
Nagyléta : Radó József l.
Ottomány :
Piskolt : Thamássy Géza sl.
Poklostelek : Kiss Sándor l., S. Nagy Károly g.
- 35 Szalacs : Hegedüs Albert l.

Székelyhid: Szabó Zoltán l. Hajdu József fg.
Szentjobb :
Tóti :
Ujléta : Bogdán János l.
40 Vedresábrány :

d) **Választott tanítói képviselők :**

Molnár Antal (Bagamér) Csóka Lajos (Asszonyvásár)
Szathmáry Károly (Bályok)

I. sz. Esperes ur a következő imádságának :

Atyánk voltál, — hitünk mondja, Atyánk maradsz a sors az élet mindenféle változásaiban, mindennemű megpróbáltatásai közt, ha a gyermeki bizodalom őszinteségével kérjük irgalmadat, várjuk kegyelmedet mindeneket bölcsen intéző kegyelmes Istenünk !

Megnehezült az idők járása felettünk jó Atyánk, csend, béke, nyugalom csaknem elfeledett fogalmakká váltak az emberiség előtt, jajszó, panasz, sziveket tépő fájdalom ragadta meg s tépi a lelkeket a közel 3 éve tartó véres háboru borzalmaiban.

Ki tudná megszámlálni a titkos s nyilvános kereszt viselők táborát ezt a 3-ik szomorú sereget, mely az egymással küzdők harcvonala után megy mindenütt. A golyó mely a hőst leteríti a harcmezőn ezeknek szivén is átmegegyen, egy áldozat kint, s utána itthon egy egész nagy család, egy egész légió.

Megmozdult a föld a tavasz lehelletére ruhát cserél, a remény zöld ruhájába öltözik, tavaszi szellő lengedez mindenütt. A rög alá temetett magból új élet áll elő! S mintha a természet országától tanult volna az emberek világa is, rég elnyomott eszmék tavasz érkezéssel éledni kezdenek, áttörték az évszázadokon penészes börtönök falait; széttörték a szabadgondolkozásra rakott nehéz bilincseket, szabadságot követeltek a hosszú elnyomatás után s ha békés úton nem lehetett valóra váltani a régóta titkon szőtt álmokat, az egész világnak ezen izzó s forró állapotában ahoz nyultak a mi célra vezet, eszközül használták fel a forradalomnak rémes fegyvereit! Az óriás oroszbirodalomban, hol eddig az önkény, a legbarbárabb zsarnokság osztogatta a napi parancsokat, ma már szabadság tavaszi szellője lengedez, véráztatta földből kelt ki s talán a közelebbi béke lehetőségének is útját egyengeti! Eme változásban is a Te intésedet látjuk hatalmas Istenünk! A te jeleid előtt szent félelemmel hajtjuk le fejünket jó Atyánk! Könytől ázott szemünk nézi olvassa a jeleket, szeretné kitudni azokból, a mi reánk vár a kétes jövőt, óh, de azt még ma is sűrű homály fedi! Tépelődszünket, belsőgyötrelmünket ne vedd kishitűségnek, bizalmatlanságnak Istenünk, ha az öntudatlan féreg félti életét, az okatlan állat védi kölykeit, előttünk sem lehet közömbös saját vérünknek nyugalma, békéje, élete!

Rég óhajtott áldott béke, jöjjön el a Te országod! ezt imádkozta ma szegény és gazdag, nagy és kicsiny, a koronás király, a trónja vesztett zsarnok, a hontalan szövetséges uralkodók, kiknek lelketlensége borította lángba csaknem az egész világot. Most szeretnék már

eloltani a tüzet, de a végzetet feltartóztatni nincs bennök elég erő. Békét akar, békére sóvárog ma már minden kebel.

Ennek az országát a béke országát építeni, bástyáin okozott repedéseket, omladékokat kijavítani gyültünk most is együvé Istenünk! A munkás csapat száma megapadt, világi papjaink legnagyobb része fegyverrel kezében kint a harctereken teljesít szolgálatot; Ők minket védenek, mi számokra dolgozunk, ők életet áldoznak, mit egy röpke golyó pillanat alatt kiolt, mi tépett szivünk bus fájdalomával mely mint gyilkos méreg, lassan, de biztosan itt is követeli áldozatait.

Irgalom Istene édes jó Atyánk! légy velök ott, dicsőség borostyánja koszoruzza győző seregünk harci tényeit, légy velünk itt, hogy egyházépítő munkálkodásunk nyomán jöjjön el mi hamarabb a Te országod, térjen hüvejébe a kard s az epedve várt béke tavaszi szellője lengjen egyházunk s sokat szenvedett hazánk felett!

A m e n.

elhangzása után gondnok ur megnyitó beszédében a világháboru által előidézett közhangulatot tolmácsolva reámutatott az egyházi élet vezetőire várakozó nehéz feladatokra

s az elnökség nevében az érmelléki ref. egyházme-
gye 1917. évi április hó 3-án délelőtt 9 órájára Székelyhidra össze hivottrendes közgyűlését megnyitotta.

2 sz. Gyűlés megnyitása után lelkeszi főjegyző számba veszi a közgyűlés alkotó tagjait:

Élnökség megállapítja, hogy az elől megnevezett tagok az elnökséggel együtt 35-en vannak jelen. Távolmaradásukat igazolták: Takács Zsigmond, K. Szabó József, Szabó Mihály, Takács József, Rácz Lajos, Bakos József, Molnár József, Fráter István, Pappszák dr. Várady Miklós, Laczák Dezső.

Közgyűlés a távolmaradottakat igazolásra hívja fel s esperest megbizva, hogy a távolmaradásukat nem igazoltakkal szemben járjon el.

3 szám. Esperes betérjeszti időszaki következő jelentését:

Nagytiszteletű és Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

1916. szept. 27-e óta általam elnökileg elvégezett ügyekről van szerencsém jelentésemet alábbiakban előterjeszteni.

Normális alkotó, építő munkáról nem beszélhetek, csak apróbb javítgatások, tatarozások vették igénybe minden erőnket s tevékenységünket a még mindig dúló világháboru miatt.

Őszi közgyűlésünk határozata értelmében kerületi közgyűlésünk elé felterjesztettem minden odatartozó közigazgatási s bírósági ügyet.

Kerületi tanácsbíróra, világi főjegyzőre szavazást elrendeltem, szavazatokat összegyűjtöttem, felterjesztettem, előbbi állásra Vajda nem küldött szavazatot csupán a főjegyzői állásra már mind beérkezett.

Az orsz. lelkész egyesület Budapesten tartott választmányi ülésén Takács Zsigmond kartársammal megjelentünk, egyházmegyénket képviseltük, a lelkészek háborus segélyének megadása, folyósítása érdekében az illetékes minisztereknél személyesen is tisztelegtünk.

Közalapi tőkekamatsegélyek kiutalása érdekében a kerületi elnökséghez, konventhez külön-külön felterjesztésekkel éltem, fájdalom csak négy egyházunk részesülhetett 23000 Kor. tőkesegélyben, mert a többi fentmaradó és segélyezésre szánt összeget az oláh betörés folytán teljesen tönkrement erdélyi egyházak felsegélyezésére kellett fordítani.

Segéd lelkészek, özv. lelkésznők nyugtáit, szolgálati bizonyítványokat megerősítettem, törlési engedélyeket jóvá hagytam, statisztikai kimutatásokat albizottság elnökéhez felterjesztettem.

A vihar által tönkre ment tótii egyház részére 350 kor. rendkívüli segélyt sikerült kieszközö'nöm. A Ref. Segély Egyleti segélyért folyamodó négy egyházunk a szokásos 464 Kor. segélyt ez évben megkapta. A nyert segélyek mikénti felhasználásáról a szokásos jelentéseket bekértem.

Hegedüs Albert szalacsi lelkész orsz. lelk. nyugdíj int. tagsági ivét a végrehajtó bizottsághoz felterjesztettem, őt a nyugdíj intézet kötelékébe bevéttem. A lelkészek családjában történt mindennemű változásokat bejelenttem. Az ujabban esedékes korpótlékok megállapítása iránt a szükséges intézkedéseket megtettem.

A közalapi s. lelk. nyugdíj intézeti számadásokat az illetékes bizottságokban letárgyaltattam, megvizsgáltattam s mindeniket a törvényes határ időn belül illetékes helyére felküldtem.

A folyó 1917. év járadék kimutatásait elkészítettem.

Jóleső örömmel jelenthetem, hogy ugy a közalapi, mint a lelk. nyugdíj intézeti számadásoknál folyó évre

egy fillér hátrány nem hozatott át, minden lelkész, minden egyház eleget tett kötelességének s ez által kiemeltetett egyházmegyénk a hosszú éveken megbélyegeztettek sorából.

A reformáció négyszázados évfo dulójának méltó megünnepléséhez szükséges előintézkedések megtételére már jóeleve felhívtam lelkésztársaim figyelmét.

Személyes változások is történtek az elmúlt idő alatt: Elekes Gyula s. lelkész Berettyószéplak-ól Tasnádszarvadra hivatik meg rendes lelkésznek, helye még ma is üres, a 84 éves agg lelkész mellé nincs módomban segédet keríteni, a theologia negyed évén már nincs növendék! Deák Sándor szalacsi kántortanítót Mátészalkára, Horváth Margit tótii tanítónőt Vámospércsre hívták meg s vitték el.

Mint uj tanítók illetve tanítónők meglettek erősítve általam: Telegdi Ida Hegyközszentmiklóson, Gyapai Emilia Almosdon.

Mint helyettesek alkalmaztattak s erősítették meg: Dekmár Gyula Biharfélegyházán, Zdánszki Mária Érsemjénben, Szekeres Juliánna Gálospetriben. Tótiban, Vajdán, Értarcsán, a lelkészeket kértem fel a hiányos tanerők ideiglenes pótlására, mivel ezeken a helyeken többszöri pályázati meghirdetések után sem lehetett helyetteseket keríteni. Kólyra, Kokadra vallás és közoktatásügyi miniszter ur küldött helyettesül állami kinevezett rendes tanítókat, Kólyra Kordu Szabinát, Kokadra Vadas Bélát.

A fel nem jegyezhető áldozatokon kívül hivatalos uton is lerótták egyházaink kegyeletes adójukat.

A József Kir. Herczeg Sanatórium javára: 47.50 K.
A győri rokkantak kórháza javára: 97.48 K. A Hadi

sírgondozó egyesület céljaira! 63 54 K.-át küldtek be egyházaink hivatalomhoz, miket én rendeltetésök helyére beszolgáltattam. Ezeken kívül sok helyről jött jelentés, hogy a begyűlt segélyt közvetlenül küldték fel az egyes intézményekhez.

Jelen gyűlés ügydarabjait a referensek között kiosztottam s a rendszeres tárgyalás alapjául mindeneket előkészítettem.

Teljes tisztelettel a nagytiszteletű s tekintetes egyházmegyei közgyűlésnek,

Érmihályfalva 1917 márcz. 24.

Alázatos szolgája

Végh József. esperes.

Egyházmegyei közgyűlés esperesi jelentést tudomásul veszi, tett intézkedéseit jóváhagyja s a jelentést jegyzőkönyvében kinyomatni határozza.

4. sz. Egyházkerületi közgyűlés 1916. évi 368 számú határozatával felhívja az egyházmegyéket, hogy 1918 január 1-ig állapítsák meg, hogy a régi alapok és alapítványok közül az egyházfenntartási alap céljaira melyek használhatók fel; továbbá, hogy 1919 január 1-ig az egyházfenntartási alapokról az 564—1915 sz. a. és a 643—1909 sz. a. egyházkerületi határozatok rendelkezéseinek mindenben megfelelő alapító leveleket állítsanak ki:

Közgyűlés kerület rendelkezése szerinti eljárásra felhívja a kebelbeli egyházak figyelmét; egyuttal megbizza Szabó Zoltánt és dr. Gulácsy Zoltánt a kerületi

határozatok rendelkezéseinek megfelelő alapító levél minta szerkeztésével, hogy az egyházfentartási alapokról készített alapító levelek egyöntetűek legyenek.

5. sz. Olvastatott a 385—1916 számú s a népis-kolai tőkesegély iránti kérvények felszerelése tárgyában hozott kerületi határozat.

Egyházmegyei közgyűlés a tőkesegélyért folya-modó egyházakat újra figyelmezteti, hogy csak az 1908. évi 321. számú határozatban megszabott módon felszerelt kérvényeket terjesszenek fel.

6. sz. Egyházkerületi közgyűlés 442—1916. számú határozatával ismét felhívja a legáció ügyre az egyes egyházak figyelmét, sőt a legáció ügyének állásáról az egyes egyházmegyék jelentését a legközelebbi kerületi gyűlésre okvetlenül várja.

Egyházmegyei közgyűlés az egyházakat ez alkalommal újra elkötelezi a régi és fontos legátusi intézmény fenntartására, új legációk szervezésére, elrendeli továbbá, hogy e határozat végrehajtásáról az esperesi hivatalnak minden egyház június hó végéig tegyen jelentést.

7. sz. Egyházkerületi közgyűlés 468—1916 számú határozatában új ref. polgári leány iskolák szervezésére buzdítja az egyházmegyék, népesebb és vagyonosabb egyházközségeit,

Tudomásul szolgál.

8. sz. Egyházkerületi közgyűlés $485/4$ —1916 számú határozatában felhívja az egyházmegyéket, hogy a statisztikai összesítésekben és az egyházak lapjain az ismétlődő iskolákat mindenütt tüntessék fel.

Közgyűlésünk kerület utasítását a statisztikai összesítések és lapok kiállítóinak figyelmébe ajánlja.

9. sz. A $485/5$ —1916 számú kerületi határozat az igazgató tanitóságok felállításának szorgalmazására hívja fel az egyházmegyéket.

Közgyűlésünk egyházmegyénk presbiteriumait elkötelezi, hogy az igazgatótanitóságok szervezését illető kötelezettségüknek tegyenek eleget s tett intézkedéseikről június hó végéig az esperesi hivatalnak tegyenek jelentést.

10. szám Egyházkerületi közgyűlés felszólítja a lelkészi kart, hogy a hol az egyházközségek a hadbavonult tanító helyettesítéséről gondoskodni nem képesek ott — ha annak elfogadható akadálya nincs — a lelkészek vegyék át az iskola vezetését,

Egyházmegyei közgyűlés a 489—916 számú kerületi határozat szerinti eljárásra felhívja az illető lelkészek figyelmét, e határozattal kapcsolatosan örömmel állapíthatjuk meg, hogy kebelbeli lelkészeink a hol szükséges volt eddig is minden felhívás nélkül, hazafias buzgósággal siettek a tanügy segítségére.

11. sz. Egyházkerületi közgyűlés 490/2 és 490/3 - 1916 számú határozatában a beiskolázásoknál s az iskolai

mulasztások megakadályozásánál követendő legerélyesebb eljárásra utasítja az egyes egyházközségeket, valamint az iskolával kapcsolatos humanitárius intézmények szervezésére.

Egyházmegyei közgyűlés a maga részéről is felhívja „az iskolaszékeket az iskola mulasztások megakadályozására és különösen a 6 éves tankötelesek pontos beiskolázása céljából a legerélyesebb eljárásra; az egyházak vezetőinek figyelmébe pedig ismételten ajánla az iskolával kapcsolatos humanitárius intézményeknek társadalmi úton való szervezését.

12. sz. Olvastatott a 497 – 1916 számú kerületi határozat, mely felhívta az egyházmegyéket arra, hogy a háborústanévről (1914/5, 1915/6 1916/7,) tegyenek jelentést arról, hogy hány iskolában szünetelt a tanítás teljesen, hányban a felső osztályokban s hány ismétlő iskolában.

Egyházmegyei közgyűlés a mellékelt kimutatást egyházkerületi közgyűléshez felterjeszteni rendeli.

13. sz. Egyházkerületi közgyűlés felhívja az egyházmegyéket, hogy az összes kántor tanítói állások régi díjleveleit 1918 december 31. ujjal cseréeljék ki. Az új díjlevél mintát az 1916. évi kerületi jegyzőkönyv VII. számú melléklete tünteti fel.

Közgyűlés a 498—1916 számú kerületi rendelet foganatosítására elkötelezi az egyes egyházakat.

14. sz. Az egyházkerületi közgyűlés 362—1916 számú és a tanítók magánfoglalkozásának engedélyezése

tárgyában hozott határozatát úgy módosítja, hogy ezt az engedélyezést a tanítók a jövőben mindenkor az esperestől kérik, aki érdemi döntés előtt a presbiterium véleményét meghallgatja.

Egyházmegyei közgyűlés figyelmezteti a tanítókat az 503—916 számú kerületi határozat szerinti eljárásra.

15. sz. Egyházmegyei lelkész-értekezlet jegyző könyvének 2. számában, az egyházkerületi pénztár átiratára — melyben kéri az egyes egyházat, hogy a múlt évben küldött próba énekes könyvek árát fizessék meg — elhatározza, hogy a próba énekes könyvek árát az egyházmegyei pénztár által kívánja kifizettetni.

Közgyűlés e határozathoz hozzájárul s azt határozati erőre emeli.

16. sz. Lelkész-egyesület jegyzőkönyvének 3. számában az E. T. I. tcz. 22. §-a alapján azzal a kéressel keresi meg az egyes egyházakat, hogy azok irjanak fel az egyházmegyéhez és kérjék a presbiteriumok határozata alapján az egyházközségi közgyűlések eltörlését az egész egyházmegyére egyetemlegesen, mivel azok célszerűtlenek, melegágyai sok visszavonásnak egyenetlenségnek s sokszor megakadályozzák az egyházi élet fejlődését.

Tudomásul szolgál.

17. sz. Egyházmegyei lelkész-értekezlet jegyzőkönyvének 4. számában a Kálvin szövetség átiratást — mely-

ben a belhivatalnoki betegsegélyző intézmény tervezetét e vonatkozólag véleményt kér — tudomásul veszi, az intézmény felállítását legmelegebben óhajtja s a dr. Kovács István féle tervezetét célra vezetőnek tartja.

Tudomásul szolgál.

18. sz. A számvevőszék elnöke jelenti, hogy a számvevőszék a lehetetlen közlekedési viszonyok miatt ülést nem tarthatott s így szokásos jelentését csak az őszi közgyűlés elé terjesztheti be.

Közgyűlés a jelentés elhalasztását tudomásul veszi s felhívja a számvevőszéket, hogy jelentését őszi közgyűlésünk alkalmával mulhatatlanul tegye meg.

19. sz. A hegyközszentmiklósi egyház jelenti, hogy a megüresedett tanítónői állást 1916 nov. 15-én tartott presbiteri gyűlésben Telegdi Ida okleveles tanítónővel töltötte be. Kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés a választást tudomásul veszi. Telegdy Idát állásában megerősíti s egyházmegyénk tanítói karába igatja. Kötelezi úgy a választó egyházat, mint a megválasztottat a bekebelezési díjnak egyházmegyénk pénztárába leendő pontos befizetésére.

20. sz. A szalacsi ref. egyháztanács a megüresedett tanítói állásra 1917. jan 27.-én tartott gyűlésében Séra Dezső okleveles tanítót választotta meg, kinek megerősítését, bekebelezését kéri.

Közgyűlés a választást jóvá hagyja. Séra Dezsőt állásában megerősíti és egyházmegyénk tanítói karába igtatja, kötelezvéen nevezettet a választó egyházzal együtt hogy a szokásos bekebelezési díjokat egyházmegyénk pénztárába pontosan fizesse be.

21. sz. Esperes az esküt még nem tett tanítókat felhivja, hogy az esküt tegyék le.

Telegdy Ida az esküt letette.

22. sz. Olvastatott a nagyváradi ref. tanítónőképző intézet igazgatótanácsa 1917. márc. 14-én szám nélkül hozott határozata. A jegyzőkönyvi kivonat bemutatja az intézet 1916 évi számadását s az igazgató tanácsnak a számadásra hozott határozatát.

Közgyűlésünk a nagyváradi tanítónőképző intézet 1916.évi számadásához jóváhagyólag hozzájárul.

23. sz. Olvastatott a nagyváradi ref. tanítónőképző intézet 1917/18 évi költségelőirányzata mely szerint

a szükséglet: 50566 14 K

a fedezet: 45880,— K

fedezetlen hiány: 4686.14 K

A fedezetlen hiány kiküszöbölése végett igazgató tanács az egyházkerület addig is tapasztalt áldozat készségéhez folyamodik.

Egyházmegyei közgyűlés a költségvetéshez s az igazgatótanács határozatához jóváhagyólag hozzájárul.

24. sz. Olvastatott a nagyváradi ref. tanítónőképző intézet igazgató tanácsának 1917, márcz. 14 évi hozott határozata, melyben egyházmegyénk évi fentartási járulékának felemelését kéri oly módon, hogy az intézet családostaneri teljes családi pótlékának folyósítása céljából szükséges 700 koronát a három fenntartó egyházmegye egyenlő hányadrészben vállalja el.

Egyházmegyei közgyűlés a nagyváradi ref. tanítónőképző intézet igazgató tanácsának kérelmére az egyházmegye évenkénti segélyét — tekintettel anyagi helyzetünkre — 200 koronával felemeli s utasítja a házi segélypénztárt e megszavazott összeg kifizetésére.

25. sz. Az asszonyvásárosi ref. egyházat 32—916 számú határozatában közgyűlésünk az egyházfenntartás alapok létesítése tárgyában hozott határozatának megváltoztatására utasította. Bemutatja most ez utasítás folytán a szabályszerűen hozott presbiteri és egyházközségi közgyűlési jegyzőkönyvi kivonatokat, mely által igazolja, hogy fenti egyházmegyei utasítás értelmében az egyházfenntartási alap létesítésére évenként lélekszám szerint 2 fillért állapít meg.

Egyházmegyei közgyűlés jelentést tudomásul véve a bemutatott határozatokat megerősíti.

26. sz. A szalacsi ref. egyház leány iskolái építéséből fennmaradt adóságainak kifizetését s e célból egyházi pótladó egy összegben való kivetését határozta el. Mellékeli a névszerinti szavazással hozott presbiteri és egyházközségi közgyűlési határozatokat s kéri a pótladó kivetésére az egyházmegye jóváhagyását.

Egyházmegyei közgyűlés a szalacsi ref. egyháznak a pótadó kivetésére kért engedélyt megadja, felhívja azonban apresbiteriumot, hogy a május hó 1-ig hozott s az esperesi hivatalhoz is ez idő alatt bemutatott határozatában világosan állapítsa meg a kivetendő pótadó mennyiségét, a kivetés arányát (adókulcsot) és időtartamát.

27. sz. A margittai ref. egyház megerősítés végett bemutatja a „Szabó Sándor és neje urvacsorai alapítványa“ nevet viselő alapítvány alapító leveleit. Az 1916 év december havában lett 200 kor. összegű alapítvány évenkénti jövedelme a husvéti urvacsora beszerzésére fordítandó, a fölösleges jövedelem a egyház közszükségleteire felhasználható.

Egyházmegyei közgyűlés az alapító leveleket a kezelésbe vételt kimondó határozattal együtt megerősíti s egy példányának a margittai egyház részére vissza adását, másik példányának az egyházmegye levéltárhoz való elhelyezését, harmadik példányának a kerületi levéltárba felterjesztését elrendeli.

28. sz. A biharfélegyházai ref. egyház a folyó év első felében több rendbeli épület javítás előtt áll, melyek elodázhatatlanok, adósság törlesztése is rövidesen esedékes s belhivatalnokait sem tudja rendesen fizetni, mult évi pénztár maradványa pedig annyi sincs, mely e kiadások fedezésére elegendő volna; azon kéréssel fordul a nt. és t. e. m. közgyűlés elé, hogy a különböző alapjaiból befolyt tőke és kamatokat 1480.67 fillért ez évben 1917 évi dec. 31-ig a fenti célra kamát mentesen használhassa.

E. m. közgyűlés a biharfélegyházai egyháznak engedélyt ad arra, hogy különböző alapjaiból az 1917 évre 1480 K. 67 fillért kamatmentesen kölcsön vehessen. Egyben utasítja nevezett egyházat, hogy e kölcsönt 1917 év végével az alapoknak teljes egészében fizesse vissza s ennek megtörténtétől a nt. esperesi hivatalhoz jelentést küldjön be.

29 sz. A nagylétai ref. egyház jelenti, hogy az 1917 évi költség előirányzatában 1850 K. hiány mutatkozik, melynek fedezése végett egyháztanács és egyházközségi közgyűlés névszerinti szavazással úgy határozott, hogy a hivekre a folyó évre, sőt a háboru tartamára 5°/_o-os vagyoni pótdót s fejenként 1 korona személyi pótdót vet ki. Kéri közgyűlésünket hogy ezen határozatát jóváhagyni s megerősíteni sziveskedjék.

E. m. közgyűlés a nagylétai ref. egyháznak névszerinti szavazással hozott határozatait jóvá hagyja s megerősíti. S engedélyt ad arra, hogy a költségelőirányzatában mutatkozó hiány fedezése végett az egyháztagokra a folyó 1917 évre, sőt a háboru tartamára 5°/_o vagyoni pótdót s fejenként 1 korona személyi pótdót vethet ki.

30. sz. A nagylétai ref. egyház közszükségletek fedezésére szolgáló 1100 ölével számítva: 38 hold és 353 □ öl eredeti törzs vagyonából felsőbb hatósági jóváhagyással 23 hold 130 □ öl területet eladott az 1911 évben azon célzattal, hogy ez ingatlanok helyett, melyek a község határában szétszórtnak fekszenek s így nehezen értékesíthetők és kezelhetők, egy összefüggő egészet képező földbirtokot szerezzen. E célból vett nevezett egyház — szintén felsőbb hatósági jóváhagyással 1911 évben a Fisch-féle

földbirtokból 50 holdat a=1100□ öl, mely egy összefüggő területben a község alatt fekszik 50000 K-ért; az eladott birtok eladási ára 16800 K be lett fizetve az előbbi vétel árba. A többi 33200 korona különféle kölcsönökből lett kifizetve. Ezen adósság 33200 korona összegben ma is fennáll, mivel a kölcsönül felvett összeg magas kamatai és a háboru okozta nehéz viszonyok felemésztették az egész föld jövedelmeit. Ezen körülmény arra utalta a nagylétai egyháztanácsot és egyh. községi közgyűlését, hogy ugy ez adósságtól, mint egyéb régibb keletü terheitől szabadulni akarva — e földbirtokból, a mai felemelkedett magas árak mellett 30 holdat a=1100□ ölével 60,000 koronáért eladjon.

Ez eladás folytán ingatlan csonkítás esete nem áll fenn, mert a csatolt községi előljáróság hivatalos bizonylata szerint s a 30 hold eladása után 20 hold marad továbbá is nevezett egyház birtokában a Fisch-féle földből s az eredeti törsvagyomból 15 hold, összesen 35 hold, mely közvetlen a község alatt fekszik. Így az ősi törsvagyon csupán 3 hold és 130□ öl területtel kevesbítettett meg, amit dusan kárpótol az, hogy a megmaradt föld közel esvén a községhez, magasabb jövedelmet hoz. Az egyház pedig a 30 hold föld eladásával megszabadul összes fennálló adóságaitól. E szempontú vezették a nagylétai egyháztanácsot és egyh. községi közgyűlését arra, hogy a f. évi márc. hó 15-én tartott névszerinti szavazással hozott határozatok szerint a Fisch-féle földbirtokból 30 holdat 60600 K.-ért eladnak. S most tiszteletteljes kéréssel fordulnak a Nagytiszt. és Tek. E. m. közgyűlés elé, hogy az említett 30 hold föld eladását jóváhagyni és megerősíteni méltóztassék.

Egyh. megyei közgyűlésünk a törekvő s adóságok terheivel küzdő nagylétai ref. egyházat a maga részéről is ki akarván emelni nehéz helyzetéből, a kényszerítő körülmények hatása alatt a Fisch-féle nevezett

egyház tulajdonát képező 50 hold földbirtokból 30 hold föld eladását 60600 koronáért jóváhagyja és megerősíti annnyival inkább, mert a csatolt iratokból meggyőződést szerzett, hogy ez eladással a nagylétei egyház közszükségletek fedezésére szolgáló ősi törzsvagyon csonkítást nem szenved, de viszont összes, a mai napig fennálló terheitől megszabadul. Utasítja azonban egyházat, hogy a vételárból befolyt összegből összes adósságait: és pedig a debreceni kollegium pénztáránál levő s annak idején a Fisch-féle föld árának kifizetésére felvett 11000 korona és az egyháznak régibb keletű adóságát képező 21,698 K 52 fillért s a nagylétei egyháztagoktól kölcsön vett 22200 koronát, összesen 54898 korona 52 fillért fizesse ki; a fennmaradó 5701 kor. 48 fillért mig megfelelő ingatlan vételárában nem fordítja, gyümölcsözőleg takarékpénztári betétben helyezze el. Ezen határozatát pedig felsőbb jóváhagyás és megerősítés végett egyh. kerületi közgyűlés elé felterjeszti.

31. sz. A nagylétei ref. egyháztanács f. évi március hó 15-én tartott gyűlése 9 számú, ugy szinte egyházközségi közgyűlése ugyan az nap délután tartott 6 számú névszerinti szavazással hozott határozataiban kimondotta, hogy az említett egyház tulajdonát képező s a nagylétei 768 sz. tkvi betétben A VI. 1—2 sorsz. 899—900 h. r. sz. alatt foglalt házat és betéteket (kisleányiskola és tanítói lakás) 539 □ öl területben a hozzácsatolt és a 2947 A sz. tkvi betétben 1. 2. sorsz. 895/1 h. r. sz. alatti mintegy 453 □ öl beltelekkel együtt,— utóbbi a Lőcsei-féle hagyatékok területéből szakítottatott hozzá, tehát összesen 992 □ területű házas telket az ide csatolt árverési jegyzőkönyvben foglalt feltételek és módozatok mellett 15000 K-ért örök áron eladja Pokol József nagylétei lakosnak; — úgyszintén az említett egyház tulajdonát képező 1 a 2947 A sz. tkvi betétben 1,2 sorsz.

895/1 896 h. r. sz. alatti foglalt Lőcsei-féle házat azzal a beltelek résszel, amely ez idő szerint hozzá csatolva van, mintegy 502□ öl területtel 20500 K-ért örök áron eladja Gláser Béla nagylétai lakosnak.

Egyh. megyei közgyűlésünkhöz beterjesztett s az eladást kimondó 2 drb. jegyzőkönyvhöz csatolja az árverési jzökönyveket, a Lőcsei Mihály végrendeletének másolatát, melynek I.-ső pontja szerint 537 sz. házat és beltelkét a nagylétai ref. egyháznak hagyományozza szabad rendelkezési joggal, továbbá az eladott ház és beltelek mai értékéről 2 drb. szakértői véleményt s kéri a Nagytiszt. és Tek. E. m. közgyűlést, hogy az említett ingatlanok eladását jóváhagyni és megerősíteni méltóztassék.

Egyh. megyei közgyűlésünk a csatolt iratokból meggyőződést szerezvén arról, hogy a nagylétai ref. egyház a fenti ingatlanok eladási árát reá nézve kedvezőbb ingatlan vételárába akarja fektetni, továbbá arról, hogy a kisleányiskola tanítói lakása oly rozoga állapotban van, hogy hatósági rendeletre már 1914. évben bezáratott, a Lőcsei-féle ház és beltelek felett a végrendelet szerint az egyház szabadon rendelkezhetik és mivel az egyháznak jövő fejlődése szempontjából nem annyira értékes telkekre, mint inkább szilárd épületekre van szüksége, már pedig említett ingatlanoknál csupán a telkek azok, melyek értéket képviselnek, illetőleg a hely ahol fekszenek, az épületek azonban gyenge, szinte használhatatlan állapotban vannak: engedélyt ad arra, hogy a nagylétai ref. egyház I. a kis leányiskola és tanítói lakást beltelekkel 15000 K-ért Pokol József nagylétai lakosnak, II. a Lőcsei Mihály-féle házat és beltelket 20,500 K-ért Gláser Béla nagylétai lakosnak örök áron eladja. Kötendő adás-vételi szerződését megerősíti. Hozott határozatát pedig felsőbb jóváhagyás és megerősítés végett Egyh. kerületi közgyűlés elé felterjeszti.

32. sz. A nagylétai ref. egyháztanács f. évi március hó 15-én tartott gyűlése 10 sz. a. és egyházközségi közgyűlés 7-ik számú névszerinti szavazással hozott határozataiban kimondotta hogy az előbb letárgyalt kisleányiskola és tanítói lakás s valamint a Lőcsei-féle ház s a hozzájuk tartozó telkek eladási árából 35500 korona, megtoldva azt még 1500 K-val 37000 kor-ért örök áron megveszi iskola helységek és tanítói lakásokul az egyház részére a Nagylétai Tak. pénztár R. Társaság tulajdonát képező s a nagylétai 1869 sz. betét Á 1292—93/i h. r. sz. alatt foglalt 1472□ öl beltelkü Fisch-féle kastélyt a hozzátartozó melléképületekkel együtt. E vétellel nevezett egyház az eladott házak és telkek helyett egy olyan épületet és telket szerzett, mely iskolák és tanítói lakások részére előbbieknél sokkal jobban megfelel.

Az épület _____ alaku, utcai frontja 66 m. tiszta téglából épült, mintegy 14 szobával. A csatolt épület leírás és szakértői vélemény szerint béke időben is megér 100.000 koronát, ma pedig, mikor az anyag és munkabér oly rettenetes magas, szinte megbecsülhetetlen. Eladó pénzintézet a jelenleg üzleti helyiségül használt szárnyépület részt, mint a mely egyháznak beláthatatlan időn belül nélkülözhető, — bérbe veszi egyháztól 6 évre, még pedig úgy, hogy a szerződés megkötésétől számított első évben teljesen díjmentesen, a további 5 éven át pedig évi 1000 K. hasznobért fizet. A szóban forgó előnyös vétel jóváhagyására és megerősítésére kéri a n-létai ref. egyház a Nagytiszt. és Tek. E. m. közgyűlést.

Egyházmegyei közgyűlés mérlegelvén a nagylétai ref. egyháznak a már eladott iskolai és tanítói lakás helyiségeit szolgáló épületei s a most szóbanforgó és megvett szilárd épület közti különbséget, a mely ugy használhatóság, mint terjedelem és szilárdság tekintében azokkal össze sem hasonlítható, a hol a helyiség nélkül maradt kis leányiskola és a felállítandó

5-ik iskola az épület félszárnyában kényelmesen elfér ; tekintve továbbá azt, hogy nevezett kastély némi át-
alakítással évtizedekre ellátja a n-létai egyházat iskola-
helyiségekkel és tanítói lakásokkal, a minden tekintet-
ben előnyös vételt a maga részéről jóváhagyja és megerősíti, s eme határozatát felsőbb jóváhagyás végett egyházkerületi közgyűlés elé pártolólággal felterjeszti.

33 sz. A poklosteleki ref egyház elhatározta, hogy a keresztelési és esketési stólat évi 80 koronában újra megváltja, az ének-vezéri teendők végzéséért pedig a mindenkori állami tanítónak fizetését eddigi 100 koronáról 240 koronára emeli. Mellékeli a névszerinti szavazással szabályszerűen hozott presbiteri és egyházközségi közgyűlési határozatokat. Az egyházmegye hozzájárulását, hozott határozatának megerősítését kéri.

Egyházmegyei közgyűlés a poklosteleki egyház határozatához hozzá járúl.

34 sz. Egyházmegyei közgyűlés egyházlátogatókúl az érmihályfalvai körben: Jakab József tanácsbirót és Szathmáry Károly dékánt; a bihardiószegei körben: Végh József esperes. és dr. Babos János gondnokot, Székelyhidy Béla dékánt; a margittai körben: Kiss Sándor tanácsbirót és Kalmár István dékánt; a székelyhidi körben: Lengyel Pál tanácsbirót és Csokonay József dékánt küldi ki.

35. sz. Egyházmegyei közgyűlés a tévedésből megválasztott Takács Zsigmond helyébe a közalapi végrehajtó bizottságba tagul Szabó Mihályt választja meg.

36. sz. Egyházmegyei közgyűlés miután az előadói javaslatok változatlanul elfogadtattak, az előbbi jegyzőkönyvek hitelesítését kimondja.

A 28-32 számokat jegyzette Bodor Pál e. m. aljegyző.
A többi számokat jegyzette Szabó Zoltán e. m. főjegyző.

Tárgymutató.

(A számok a jegyzőkönyvi számokat jelzik.)

Asszonyására jelentés az egyh. fentartási alapok létesítéséről	25
Biharfélegyháza alapjainak kamatmentes használatát kéri	28
Esperesi megnyitó ima	1
Esperesi időszak jelentés	3
Egyházkerületi 368,—385,—442—468,—485/4-5,— 489,—490/23 497,—498,— 503—916 számú határozatok meghirdetése	4—14
Egyházlátogatók kiküldése	34
Gyűlés megnyitása	1
Gyűlés alkotó tagjainak számbavétele	2
Jegyzőkönyv hitelesítése	36
Közalapi végrehajtó bizottságba új tag választása	35
Lelkész egyesület előterjesztései	15—17
Margittai egyház Szabó Sándor alapítványa	27
Nagyvárad tanítónőképző intézet számadása	22
„ „ „ költségvetése	23
„ „ „ kérelme	24
Nagyléta pótadó kivetésére engedélyt kér	29
Nagyléta ingatlan eladásra engedélyt kér	30
„ „ „ „ „	31
„ „ „ „ „ vételére „ „	32
Poklosteleki egyház stóla megváltása	33
Séra Dezső tanító megválasztása Szalacsra	20
Számvevőszék jelentése	18
Szalacsi egyház kérelme pótadó kivetésére	26
Telegdi Ida eskütétele	21
Telegdi Ida választása megerősítettik	19

